

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

28 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie și de avocatul Șalari Gheorghe în numele părții vătămate Malîi Anatolie în cauza penală în privința lui

Bușilă Ion xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xx
xxxxxxxxxxxxx

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 11.12.2014 - 26.07.2016;
2. Instanța de apel: 26.08.2016 - 27.10.2016;
3. Instanța de recurs: 04.01.2017 - 28.02.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 26 iulie 2016, Bușilă Ion a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Bușilă Ion, a fost învinuit de faptul că, la 27 mai 2012, aproximativ la ora 14.30, aflându-se în strada din s.Micăuți, r-nul Strășeni, având intenția cauzării leziunilor corporale lui Malîi Anatolie, fiind împreună cu tatăl său Bușilă Sergiu, care era de mai multă vreme în relații ostile cu Malîi Anatolie, intenționat, de comun acord, i-au aplicat ultimului diverse lovituri cu pumnii și picioarele în diferite părți ale corpului și în regiunea capului, doborându-l la pământ, unde Bușilă Ion aflându-se în partea stângă a corpului lui Malîi Anatolie, cu o intensitate și cu o putere mai mare îl lovea cu picioarele în regiunea coastelor, ca urmare ultimul a simțit loviturile cele mai puternice din partea stângă a cutiei toracice, în rezultatul căruia, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012, i-au fost cauzate vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, sub formă de fractura coastei 10 pe stânga și comoție cerebrală.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

- procurorul, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care I.Bușilă să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(1) Cod penal la 5 ani închisoare, pedeapsă ce urmează a fi suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 ani, în temeiul art.90 Cod penal.

În argumentarea soluției procurorul a invocat că, instanța nu a dat apreciere justă

probelor pertinente și concludente, legal administrate în cadrul urmăririi penale, și anume declarațiilor părții vătămate A.Malîi, a martorilor S.Tataru, Gh.Tataru, A.Constantin, I.Taran, I.Taran, P.Palade, Iu.Popa, V.Dolghii, L.Buzatu, cât și probelor scrise - proceselor-verbale de confruntare dintre partea vătămată și martorii, care s-au aflat la fața locului, raportului de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012, descifrările convorbirilor telefonice de pe numerele de telefon care aparțin lui I.Bușilă și S.Bușilă, din care reiese că partea vătămată a fost bătută de către inculpați; instanța incorect a reținut că telefoanele se aflau în raza de acțiune a antenei de la Peresecina, faptul dat nu dovedește nemijlocit locul aflării abonaților, fiindcă din convorbirile telefonice înregistrate la orele 13.48, 13.55, 14.00 între I.Bușilă și S.Bușilă, se atestă faptul că dînșii s-au înțeles la telefon pentru a se întâlni și a-l maltrata pe A.Malîi; instanța urma a aprecia critic declarațiile inculpatului I.Bușilă, care a declarat că s-ar fi aflat la lacul din s.Micăuți, precum și a martorilor A.Constantin, I.Taran, I.Taran, Gh.Tataru și S.Tataru, pe motiv că aceștia sunt în relații bune cu inculpatul I.Bușilă, fiind prietenii acestuia și al tatălui lui;

- partea vătămată, care a solicitat casarea sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei, din motiv că instanța la adoptarea sentinței incorect a aplicat normele de drept material și procedural, nu a ținut cont de prevederile art.93 Cod de procedură penală și nu a dat apreciere probelor administrate în cauză.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, apelurile declarate de procuror și partea vătămată, au fost respinse, ca nefondate.

În motivarea soluției date instanța de apel a indicat că, prima instanță a adoptat o hotărâre legală, întemeiată și motivată, just ajungând la concluzia privind achitarea inculpatului I.Bușilă de sub învinuirea înaintată, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de către acesta.

Instanța de apel, cercetînd probele administrate la urmărirea penală și analizând circumstanțele cauzei, și anume declarațiile părții vătămate A.Malîi, a martorilor, cât și actele scrise, a considerat că prima instanță corect și întemeiat a adoptat o sentință de achitare în privința lui I.Bușilă, deoarece nu s-a dovedit faptul că acesta împreună cu tatăl său S.Bușilă i-au cauzat vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată părții vătămate A.Malîi.

Consecvent, instanța de apel, a respins argumentul invocat de partea acuzării, precum că prima instanță incorect și-a motivat soluția de achitare prin faptul că telefoanele se aflau în raza de acțiune a antenei de la Peresecina, ceea ce nu dovedește cu certitudine locul nemijlocit al aflării abonaților, fiind combătut prin declarațiile părții vătămate A.Malîi, care i-a văzut la 27.05.2012, ora 14.30 pe I.Bușilă și S.Bușilă în s.Micăuți, la locul comiterii faptei, deoarece, în cadrul ședinței de judecată în prima instanță s-a stabilit faptul că S.Bușilă, la 27.05.2012, începînd cu ora 09.00 până seara tîrziu, nu s-a aflat în s.Micăuți, fapt confirmat și prin declarațiile martorilor I.Taran și I.Taran, iar descifrările telefonice prezentate de acuzare în concordanță cu declarațiile părții vătămate A.Malîi, a martorilor și a inculpatului I.Bușilă, date în ședința de judecată, nu demonstrează vinovăția acestuia.

De asemenea, instanța de apel a menționat că toți martorii acuzării, audiați atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești, nu au confirmat acuzarea adusă de procuror inculpatului, dimpotrivă au confirmat anume alibiul inculpatului, or, necătuînd la declarațiile părții vătămate, precum că la fața locului se aflau martorii I.Grișciuc, A.Constantin, P.Paladi și Gh.Tataru, care au văzut de la început până la urmă conflictul, nici unul dintre aceștia nu au confirmat afirmațiile părții vătămate, ci dimpotrivă au relatat

că în acea zi în general nu l-au văzut pe inculpat, cât și pe tatăl acestuia S.Bușilă.

Astfel, instanța de apel a apreciat critic argumentele părții vătămate, precum că sunt mulți martori care au văzut cum I.Bușilă și S.Bușilă l-au bătut, de rând ce toți martorii în ședința de judecată au declarat că nu cunosc cine l-a bătut pe acesta, iar martorul V.Dolghii a declarat că l-a văzut în acea zi pe I.Bușilă la primărie, după ce a venit grupa operativă, care a fost chemată în legătură cu vătămarea corporală cauzată părții vătămate, iar martorul A.Constantin, la care partea vătămată a făcut trimitere, în ședința de judecată și-a menținut declarațiile date anterior, declarând că la locul incidentului nu i-a văzut pe I.Bușilă și S.Bușilă.

Astfel, instanța a concluzionat că atât organul de urmărire penală, cât și acuzatorul de stat n-au prezentat probe convingătoare, care să confirme faptul că anume inculpatul I.Bușilă a cauzat părții vătămate A.Malîi vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- procurorul care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, invocând că instanța a dat apreciere incorectă probelor administrate fără a se expune asupra tuturor motivelor invocate în apel, referindu-se la aceleași motive ce sînt redată la pct.3 al prezentei decizii;

- avocatul Gh.Șalari în numele părții vătămate A.Malîi, care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, pe motiv că instanțele în cadrul examinării probelor prezentate de către partea acuzării nu a ținut cont de declarațiile părții vătămate, care direct a indicat la persoana ce a comis infracțiunea, și anume la I.Bușilă, cât și de raportul de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012, care confirmă leziunile corporale cauzate de către inculpatul I.Bușilă; - instanțele nu au luat în considerație declarațiile martorilor L.Buzatu, I.Popa, P.Palade și V.Dolghii, care în ziua comiterii faptei l-au văzut pe A.Malîi bătut, cu ochiul vinăt, murdar de sînge, umflat la cap, hainele rupte, răsufliînd și vorbind greu, spunînd că are dureri în piept, iar la întrebarea lui V.Dolghii de către cine a fost bătut, acesta a comunicat că de către I.Bușilă și S.Bușilă, în rest a invocat aceleași motive deduse din apelul procurorului, expuse la pct.3 al prezentei decizii.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și trebuie în mod obligatoriu să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

La chestiuni de fapt se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate

de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate.

Colegiul conchide că în cauza dată instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul cărora rezultă că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Astfel, în apelul declarat de procuror și partea vătămată se invocă motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate prin faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, probele prezentate în sprijinul învinuirii nu au fost corect apreciate, în rezultatul cărui fapt inculpatul I.Bușilă incorect a fost achitat de sub învinuirea înaintată, pe când din materialele administrate rezultă că acesta a comis fapta imputată.

Instanța de recurs consideră că în prezenta cauză evident se constată aceste erori de drept invocate de recurenți, și în argumentarea poziției sale Colegiul va purcede la verificarea deciziei în cumul cu sentința adoptată pe caz.

Potrivit apelurilor declarate, unul din argumentele invocate este neaprecierea justă a probelor administrate pe caz de către instanța de fond.

Referitor la decizia recurată, Colegiul constată că instanța de apel a redat în decizia adoptată conținutul declarațiilor părții vătămate A.Malîi, a martorilor A.Constantin, V.Dolghi, S.Tatru, Gh.Tataru, I.Tataru, I.Tataru, L.Buzatu, Iu.Popa, P.Paladi, precum a descris și actele cauzei - procesele-verbale de confruntare dintre partea vătămată și martori, care se aflau la fața locului, descifrările convorbirilor telefonice pe numerele de telefon 069363133, 060412161, 0069435267, 069962812, 06869283, 069441063, 060192406 din 20.05.2012 - 30.05.2012, raportul de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012.

În acest context, Colegiul, menționând prevederile art.100 alin.(4) și art.101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor, care poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia, care poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către

instanță cu realitatea pe care o probează această dată, iar toate probele în ansamblul, sunt apreciate din punctul de vedere al coroborării lor.

Raportând prevederile legale și doctrinale menționate la verificarea și aprecierea probelor efectuată de instanța de apel, expusă în decizia adoptată de aceasta, Colegiul evidențiază că instanța a concluzionat că, *reieșind din cumulul de probe cercetate suplimentar ce au fost prezentate și cercetate în instanță, n-a fost dovedit faptul că I.Bușilă împreună cu S.Bușilă i-au cauzat vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată părții vătămate A.Malîi, apreciind totodată critic declarațiile părții vătămate, precum că mai mulți martori au văzut cum ambii inculpați l-au bătut, deoarece martorii fiind audiați în ședința de judecată au declarat că nu cunosc cine l-a bătut pe partea vătămată.*

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile părții vătămate A.Malîi referitor la faptul că a fost bătut de către S.Bușilă și I.Bușilă considerînd că acestea nu se confirmă prin careva probe, totodată nu a luat în considerație, în acest sens, declarațiile martorului V.Dolghii depuse la etapa examinării cauzei în instanța de apel, potrivit cărora acesta și-a susținut pe deplin declarațiile date în instanța de fond, indicînd că *„partea vătămată Malîi mi-a spus că a fost bătut de Bușilă Serghei și fiul său Bușilă Ion. Persoana era bătută, o parte a feței era umflată, nici nu vedea cu un ochi, acuza careva probleme de respirație, se vedeau echimoze”*.

Martorul în cauză, la etapa examinării cauzei în prima instanță, a menționat că *„susțin declarațiile date la urmărirea penală...de la el (A.Malîi) am înțeles că Bușilă Serghei l-a bătut... după conflict l-am văzut pe Bușilă Ion la primărie”*.

În cadrul urmăririi penale martorul V.Dolghii a declarat că *„la poartă a venit Malîi Anatol, care se afla în stare gravă, fiind bătut. Din discuție am înțeles că a fost bătut de Bușilă Serghei și fiul acestuia Bușilă Ion în sectorul „grădinița”...Scandalul din spusele lui a început între Malîi Anatol și Bușilă Serghei, care l-a chemat în ajutor pe Bușilă Ion, ce se afla la terasa din sat...Ambii l-au bătut pe Malîi Anatol pînă și-a pierdut cunoștința...” (f.d.83-84 v.2).*

Instanța nu a apreciat aceste declarații în coroborare cu cele date de către partea vătămată A.Malîi, care a indicat că *a fost bătut cu pumnii și picioarele pe tot corpul de către I.Bușilă și S.Bușilă cu ultimul avînd un conflict în anul 2006, în urma căruia a fost condamnat, inclusiv și cu cele declarate de către martorii A.Constantin, L.Buzatu, Iu.Popa, care au confirmat că l-au văzut pe A.Malîi bătut, cu ochiul vînat, murdar de sânge, inclusiv cu descifrările telefonice de pe numărul de telefon 069435267 a lui S.Bușilă, potrivit cărora la 27.05.2012, orele 13.48, 13.55 și 14.00, s-au efectuat apeluri telefonice către numărul de telefon 060412161, ce aparține lui S.Bușilă, cu indicarea antenei Peresecina, ce confirmă faptul că la momentul săvîrșirii infracțiunii, ambii inculpați se aflau în s.Micăuți, dar nu în altă parte, raportul de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012.*

De asemenea, instanța de apel, nu a dat apreciere nici faptului că, prin ordonanța din 05.09.2014, emisă de procurorul în Procuratura Călărași, I.Carp, S.Bușilă a fost scos de sub urmărire penală pe învinuirea adusă în baza art.152 alin.(1) Cod penal, pe motiv că partea vătămată a arătat direct la I.Bușilă ca persoana care l-a lovit cu picioarele în regiunea coastelor, totodată fiind constatat că *la data de 27 mai 2012, aproximativ la ora 14.30, I.Bușilă fiind împreună cu tatăl său S.Bușilă, care era de mai multă vreme în relații ostile cu A.Malîi, intenționat de comun acord cu tatăl său, i-au aplicat lui A.Malîi diverse lovituri cu pumnii și picioarele în diferite părți ale corpului și în regiunea*

capului, doborându-l la pământ, unde I.Bușilă aflându-se în partea stângă a corpului părții vătămate, cu o intensitate și cu o putere mai mare îl lovea cu picioarele în regiunea coastelor, în rezultatul căruia, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.152 din 10.07.2012, i-au fost cauzate vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, sub formă de fractura coastei 10 pe stânga și comoție cerebrală, acțiunile lui S.Bușilă constituind o contravenție prevăzută de art.78 alin.(2) și 354 Cod contravențional, ordonanță ce nu a fost contestată.

Reieșind din circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră pripită concluzia instanței de apel referitor la aprecierea ca veridice a declarațiilor martorilor ce au indicat că nu au văzut ca S.Bușilă și I.Bușilă să-l fi bătut pe A.Malîi, pe motiv că aceștia au fost preîntâmpinați de răspundere penală pentru darea mărturiilor false, în același timp, critic apreciind declarațiilor părții vătămate A.Malîi date sub jurământ și care, la fel, a fost avertizat de răspundere penală pentru darea mărturiilor false, conform art.311, 312 Cod penal.

Colegiul penal atestă că, potrivit art.93 Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, iar declarațiile părții vătămate, dobîndite în mod legal, au aceeași valoare probantă ca și a inculpatului, martorilor.

Astfel, Colegiul remarcă că instanța de apel, deși a redat în hotărâre declarațiile părții vătămate, a martorilor și actele cauzei, însă ele nu au fost analizate cu argumentarea desfășurată a concluziilor sale, fiind doar constatată aprecierea critică a declarațiilor părții vătămate, fapt ce contravine prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, care stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității probei respective, expunînd temeiul respectiv în decizia sa.

Concluzionînd cele expuse mai sus, Colegiul constată că argumentele recurențelor referitor la faptul că instanțele de judecată nu au dat o apreciere obiectivă probelor administrate pe caz, și-a găsit confirmare, instanța de apel a dat probelor o apreciere unilaterală și pripit a ajuns la concluzia că inculpatul I.Bușilă nu a comis fapta imputată. După cum s-a remarcat mai sus, prevederile art.414 Cod de procedură penală obligă instanța de apel să verifice starea de fapt și de drept, să cerceteze, să aprecieze ori să dea o altă apreciere a probelor, deci să continue judecarea pricinii, inclusiv a fondului cauzei. Prin nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor apelului se consideră că nu s-a realizat o activitate de judecată.

Nerespectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală se consideră eroare de drept comisă de instanța de apel și, în conformitate cu prevederile art.427 alin.(1) pct.6), o atare eroare este temei de casare a hotărîrii instanței de apel, întrucît erorile invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deoarece aprecierea probelor nu ține de competența ei.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare în alt complet de judecători.

Conform prevederilor art.435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de

către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apel, concomitent și asupra celor invocate în recursuri în limita competenței, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 - 418 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie și de avocatul Șalari Gheorghe în numele părții vătămate Malîi Anatolie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016 în cauza penală în privința lui Bușilă Ion și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 28 martie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun